

Dva vijeka postojanja Lloyd's Register of Shipping

Kap. Anton Botrić, Split

Ove godine se navršava 200 godina od osnivanja najstarijeg i u svijetu najpoznatijeg zavoda za klasifikaciju brodova trgovačkih mornarica svijeta, poznatog pod imenom Lloyd's Register of Shipping (LR). Ovaj će značajan jubilej biti proslavljen svećanim banquetom u Guildhallu u Londonu, na kojemu će, pored članova nacionalnog komiteta samog zavoda, učestvovati i predstavnici stranih zemalja, stranih kasifikacionih zavoda, predstavnici brodovlasnika, brodograditelja, pomorskih osiguratelja i poduzeća. Povijest LR za ovu prigodu napisao je George Blake i uskoro će biti raspačana interesentima po cijelom svijetu. U njoj je, pored ostaloga, opisan razvoj i uspon LR od male nacionalne engleske ustanove, do ogromne organizacije svjetskog značaja, koja se danas sastoji od preko 1000 eksperata raspoređenih po čitavom svijetu i nekoliko komiteta, kao i nekoliko stotina netehničkog osoblja u glavnoj upravi. Svi oni u povezanoj suradnji vrše značajne i neophodno potrebne tehničke usluge oko klasifikacije i periodičnih pregleda brodova trgovačkih mornarica svijeta, dok se u posljednje vrijeme djelokrug njihova rada znatno proširio i na tehničke usluge kopnenim postrojenjima i tvornicama.

Osnovni zadatak LR — prema prvom članu njegovih općih pravila i propisa — sastoji se u dodijeljivanju pouzdane klase (tj. garancije o čvrstoći gradnje po određ-

nim vlastitim propisima) trgovačkim brodovima, na osnovu savjesno izvršenih nadzora nad gradnjom i popravcima, odnosno strogih pregleda postojećih brodova, a sve za potrebe trgovine čija se roba prevozi morima, brodovlasnika i pomorskih osiguratelja. U tu svrhu LR je, nakon svoje reorganizacije (1834.) izdao svoja prva pravila 1855. g. i svake godine — dvije usavršava i izdaje razne tehničke propise o gradnji čeličnih, drvenih brodova i jahta, po kojima postupaju njegovi eksperti prilikom vršenja nadzora nad gradnjama i periodičnih pregleda brodova. U najnovije vrijeme stručnjaci LR rade na donošenju novih tehničkih propisa o gradnji velikih tankera i atomskih brodova.

Šira javnost nije dovoljno ni tačno upoznata sa djelokrugom rada ovog zavoda, tako da često pogrešno zamijenjuje naziv »Lloyd's Register of Shipping« sa nazivom »Lloyd's«. Dok je zadatak prvoga iznesen naprijed, drugi označava veliku britansku pomorsku osiguravajuću ustanovu za pomorske prijevoze i trgovačke brodove, koja, osim zajedničkog podrijetla, što ga obje ustanove vuku od svog osnivača Edwarda Lloyda, vlasnika male kafane u Tower Streetu u Londonskom City-ju, gdje je bio začetak njihova današnjeg poslovanja, nemaju danas ništa zajedničko, osim međusobne suradnje u pitanjima klasifikacije

radi osiguranja brodova i povjerenih im tereta. Stoga danas Lloyd's i ima svoje predstavničke kod LR.

Na čelu LR stoji generalni komitet, sastavljen od predstavnika trgovaca, brodovlasnika i osiguratelja, koji se biraju iz odgovarajućih stručnih udruženja. Pod njim je upravni komitet, koji se sastoji od predsjednika i 3 člana, te od predstavnika londonskog generalnog udruženja brodovlasnika (15 članova), predstavnika osiguravajućeg zavoda »Lloyd's« (11 članova), predstavnika osiguratelja (4 člana), predstavnika Brodarske komore V. Britanije (3 člana), predstavnika Konferencije brodograditelja (6 članova) i predstavnika mjesnih komiteta LR iz Liverpoola, Škotske, Bristol, Cardiffa, Hulla i još nekoliko lučkih gradova V. Britanije.

Osim toga postoji tehnički komitet, koji se sastoji od 2 predsjednika i 25 članova, predstavnika raznih naučnih i tehničkih ustanova V. Britanije, te 12 predstavnika brodovlasnika, osiguratelja, brodograditelja i mašingraditelja, koje imenuje generalni komitet. Nadalje članovi tehničkog komiteta su (po službenoj dužnosti) i predsjednik sa 2 člana generalnog komiteta, kao i predstavnici nekih stranih zemalja, među kojima i onaj Jugoslavije (sada je Ing. A. J. Jagodnik).

Na kraju postoje i Nacionalni komiteti u 10 stranih zemalja (S. A. D. Australija, Danska, Francuska, Italija, Kanada, Nizozemska, New Zeland, Španjolska i Švedska), sa svojim predsjednikom i znatnim brojem članova, koji su svi pripadnici dotične zemlje. (Kanada ih ima 66, Italija 28 i t. d.).

Prvu štampanu t. zv. »Knjigu registra« (»Register Book«), koja je predstavljala popis svih tada klasificiranih brodova, izdao je LR 1765. godine. Sadržavala je uglavnom osnovne podatke ondašnjih većinom britanskih (razumije se drvenih) brodova raznih veličina, pa i onih ispod 100 BRT, sa oznakom klase i luke odredišta. Danas LR publicira takvu knjigu svake godine i ona sadrži blizu 37.000 brodova svih trgovačkih mornarica svijeta, počev od 100 BRT na više, bez obzira da li imaju klasu LR ili ne. Prema tome, ova knjiga predstavlja danas jedinstveni popis trg. brodova svijeta (osim onih ispod 100 BRT) za koje su dati osnovni tehnički i opći podaci, te oznaka klase LR, odnosno skraćenica onog klasifikacionog zavoda, čiju klasu brod ima. Ona vrlo korisno služi raznim pomorskim poduzećima i zavodima, te državnim i osiguravajućim ustanovama širom svijeta. Prema toj knjizi, za godinu 1959—60 klasificirano je od LR 10.995 brodova sa oko 53 milijuna BRT, što, po tonaži, predstavlja gotovo polovinu svjetske trgovačke flote (koja je krajem 1959. g. brojila oko 125 milijuna BRT). Do ovolikog broja klasificiranih brodova kod LR došlo je postepenim sve to većim porastom uslijed sticanja ugleda u svijetu u toku dugih decenija uspješnog rada LR. Naprotiv broj brodova koji su gubili klasu LR zbog otkazivanja od strane brodovlasnika ili neudovoljavanja propisima sve je više opadao i danas je minimalan.

Osim klasifikacije brodova, njihova mašinskog postrojenja i opreme, LR se bavi i određivanjem nadvođa brodovima na osnovu Međunarodne konvencije o teretnim linijama od 1930. g. LR je, pored Jugoslavenskog registra brodova i francuskog Bureau Veritasa (BV), ovlašten od Sazveznog izvršnog vijeća FNRJ za izdavanje odgovarajućih t. zv. međunarodnih svjedodžaba nadvođa jugoslavenskim trg. brodovima. Otuda na bokovima brodova klasificiranih od LR, odnosno BV, uz »oko Plimsola«, koje označava krug sa crtama dozvoljenog maksimalnog gaza u raznim prilikama, stoje kratice L—R, odnosno B—V, koje označavaju da je klasu brodu dao i nadvođe odredio Lloyd's Register of Shipping, odnosno Bureau Veritas. U svrhu objedinjavanja principa pri određivanju nadvođa brodovima, LR je u junu 1959. g. sazvao konferenciju predstavnika sedam najstarijih svjetskih klasifikacionih zavoda (American Bureau of Shipping, Bureau Veritas, Germanischer Lloyd, Nippon Kaiji Kyokai, Norske Veritas i Registro Italiano Navale, pored LR), na kojoj su postignuti sporazumi od važnosti za buduću Međunarodnu konferenciju o teretnim linijama, koja će se održati u Londonu 1961. g. i na čijoj tehničkoj pripremi aktivno sudjeluje LR.

Osim spomenutih 7 inostranih klasifikacionih zavoda i našeg Jugoslavenskog registra brodova (osnovanog 1949.), u svijetu postoje još ovi zavodi: »Registr SSSR« (1930.), »Polski Rejestr Statkow« (1946.), »Československy Lodni Registr« (1959.) i Klasifikaciono društvo Njemačke demokratske republike DSRK, dakle ukupno 12 zavoda. Od njih, kao što je rečeno, na teritoriji FNRJ, za potrebe naše trgovačke mornarice, osim domaćeg JR, ovlašteno djeluju samo LR i Bureau Veritas.

U godini 1959. LR je klasificirao 730 brodova raznih trgovačkih mornarica svijeta, sa ukupno 4,178.673 BRT. Od toga je 17 brodova sa 122.351 BRT sagrađeno u Jugoslaviji, a od njih su 4 broda sa 26.677 BRT određena za jugoslavenska broderska poduzeća, dok su ostali izgrađeni i klasificirani za strane brodovlasnike.

Od cjelokupne jugoslavenske trgovačke flote LR je do kraja 1959. g. klasificirao 100 brodova sa oko 458.000 BRT, koji uglavnom predstavljaju brodove duge plovidbe. Pod nadzorom eksperata LR gradi se, ili će se po planu do kraja 1961. g. u našim brodogradilištima izgraditi još oko 30 brodova sa oko 181.000 BRT.

Radi uspješnog obavljanja svojeg djelovanja u našoj zemlji, LR ima dva svoja predstavništva: glavno u Splitu sa šefom za Jugoslaviju i 2 eksperta, koji su svi naši ljudi, te ono u Rijeci sa 6 eksperata, od kojih su 3 jugoslaveni. Kao i sve ostale agencije LR u svijetu, i ove dvije na našoj obali vrše nadzor nad gradnjom i periodične preglede ne samo jugoslavenskih trgovačkih brodova, već i onih inostranih, koji te usluge od njih zatraže, odnosno kojima su istekli rokovi za preglede.

M. b. »Pobjeda« izgrađen u brodogradilištu »3. Maj« dobio je najvišu klasu Lloyd's Registra